

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

cena Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal št. 345.
2 Din Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 28. septembra 1933

Naročnina za četrto leto 20 Din, za pol leta 10 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 39.
 Leto V

Otroci izumirajo

*Zapadni narodi imajo čedalje manj otrok.
 Le vzhod še raste!*

»Le tisti narod ima bodočnost, kjer plapolajo zraven narodne trobojnice otroške plenice!«

Tako je pred leti napisala neka pogumna žena in mati. Takrat so se ji smejali in rogali, a danes? Danes že v vseh kulturnih in civiliziranih državah dobro vedo, da je treba delati smotreno propagando za najvažnejšo ustanovo človeške družbe, za družino in otroški blagoslov, ki stalno pada.

Kaj je vzrok padanju porodov?

Po večini ga pripisujejo sedanjim gospodarskim stiskom, češ da se ljudje boje v teh hudih časih odgovornosti za preskrbo otrok, pa se jim rajši odrečejo. Ne da se tajiti, da je gospodarska kriza v povojni dobi eden izmed vzrokov tega pojava, nikakor pa ne edini. Zakaj že okoli leta 1900 je začelo ne samo v Evropi, nego tudi v Severni Ameriki število porodov v naglem tempu padati. Zdelo se je skoraj, kakor bi se hoteli vsi kulturni narodi — v nasprotju z vzhodom — odreči številčnemu napredovanju in razširitvi na svetu. Stvar je tem resnejša, ker je z napredkom civilizacije jela tudi umrljivost polagoma padati, tako da bi bil padec porodov, če bi ga merili ne glede na število smrtnih slučajev, dosti večji, kakor ga navaja statistika. Da ni gospodarska stiska glavni vzrok padanju porodov, dokazuje tudi to, da celo v takšnih deželah kakor severno-ameriški Uniji in Švici, kjer pred nekaj leti še vedeli niso, kaj je kriza, že dobrih deset let porodi stalno in nevzdržno pojemajo.

Francija je bila že zdavnaj prešla k sistemu dveh otrok, to se pravi, v Franciji se je uveljavila navada, da imej družina le dva otroka; zato je morala tudi marsikatero škodoželjno požreti, češ da francoski narod moralno ni zdrav, da čedalje bolj propada in da bo počasi izumrl. Med

tem so jo pa dosegli in celo prekosili že drugi narodi, ki so imeli poprej največ povedati na rovaš Francozov, pred vsem Nemčija. Mnogo je temu vzrok tudi ženska emancipacija (v Nemčiji je n. pr. danes petkrat toliko žensk v službah kakor pred 50

Leta 1900:
 4 otroci na
 1 rodbino

Leta 1930
 Le še 2 otroka
 na 1 rodbino

let), dalje odvrnitev od zakona in družinskih idealov in naglo naraščanje »kulturnih pridobitev«. Čim več izkušnjav ima človek, tem manjša postaja njegova skromnost, tem bolj naraščajo njegove zahteve. Mladí lju-

dje, ki so si poprej želeli lastnega ognjišča, porabijo dan današnji svoj zaslužek skoraj izključno samo za lastno zabavo. Sebičnost raste, družina, osnovna celica države, pa stopa v ozadje.

Takšna je slika zlasti v velemestih; saj je tam na tem polju ravno največ nevarnosti. Tako pridejo n. pr. v Berlinu na štiri zakone le trije otroci, na kmetih, kjer so ljudje npravo in telesno mnogo bolj zdravi, pa sedem! Sicer se ne da tajiti, da postavlja velemestno življenje na človeka večje zahteve, toda nesorazmerje med požrtvovalnostjo kmetijskega človeka in meščanovo sebičnostjo je le preveč kričeče. Te številke nazorno povedo, da je meščanu dosti več do avtomobila, vile, lepega potovanja ali elegantne vnanjosti kakor pa do tega, da bi si ustvaril družinico z otroki.

In še nov dokaz! Če bi bila gospodarska kriza zadnjih desetletij res poglavitni vzrok padanju porodov, ali ne bi imeli najmanj otrok ravno v tistih plasteh prebivalstva, ki imajo najmanjše dohodke? Statistika pa kaže ravno narobe: v Angliji je pred petimi leti prišlo na sto poročenec z letnimi dohodki do 40.000 Din okoli 160 otrok, na sto poročenec, ki so imeli do 1 milijona Din prejemkov na leto, pa samo 145 otrok! Tehten dokaz, da je v slojih, ki jim gmotno ne gre ravno dobro, število otrok večje kakor pa pri tistih, ki imajo vsega v izobilju!

Ker smo ravno pri številkah, ne bo nezanimivo, če pogledamo, kako padajo porodi v Nemčiji, ki je v tem pogledu najznačilnejša država. Leta 1840 je prišlo na 1000 prebivalcev 36 porodov na leto, leta 1870 je število naraslo na 40, leta 1900 je pa že padlo na 35. In od takrat gre nevzdržno navzdol. Leta 1913 jih je le še 27,5, leta 1927 samo 18,5 in lani komaj 15,1 poroda na 1000 ljudi.

V drugih zapadnih državah je slika podobna. Če pojde tako dalje, bo kmalu prišel čas, ko bo več ljudi umrlo, kakor se jih pa rodi...

In vendar je še zmerom dovolj prostora na zemlji za nove ljudi. Toliko ga je, da se vsaj še nekaj stoletij ni bati gneče. Pa tudi hrane in možnosti za obstoj ne bi manjkalo. Vsaj za šest do osem milijard ljudi premore naša premičnica prostora, t. j. za trikrat ali štirikrat toliko, kakor jih danes živi na njej.

Povsod padanje otrok!

V Franciji
 leta 1900 na 1 zakon 2,9 otroka
 leta 1929 na 1 zakon 2,2 otroka
V Italiji
 leta 1900 na 1 zakon 4,5 otroka
 leta 1929 na 1 zakon 3,2 otroka
V Nemčiji
 leta 1900 na 1 zakon 4,4 otroka
 leta 1929 na 1 zakon 1,9 otroka

V Angliji
 leta 1900 na 1 zakon 3,7 otroka
 leta 1929 na 1 zakon 2,0 otroka
V Rusiji
 leta 1900 na 1 zakon 5,4 otroka
 leta 1929 na 1 zakon 3,1 otroka
V Ameriki
 leta 1900 na 1 zakon 4,5 otroka
 leta 1929 na 1 zakon 2,1 otroka

Na Japonskem
 leta 1900 na 1 zakon 4,0 otroci
 leta 1929 na 1 zakon 4,0 otroci

„Spavaj,
 punčka,
 spavaj!“

Kakor prava
 mati skrbi
 deklica za
 svojega
 „otročička“

Mati obtožuje!

Nečloveška hči, ki je trikrat hotela zastrupiti očeta in mater. - Lagala je in kradla in se ponoči klatila s študenti. Se mrtvega očeta obrekuje. - Skrivnostni Monsieur Emile

V prejšnji številki smo poročali o strašnem zločinu mladoletne Parižanke Violette Nozière, ki je zastrupila svojega očeta in hotela še mater, da pride do dediščine. Morilko so aretirali; toda pri zaslišanju trdovratno taji in noče izdati svojih mnogoštevilnih ljubimcev, med katerimi je po sodbi preiskovalnih oblasti tudi njen pomagač pri gnusnem zločinu. Danes prinašamo razgovor nekega pariškega časnikarja z morilkino materjo.

Gospa Nozière je sedela shujšana in vsa sključena od teže strašnih dogodkov, ki so strli njeno življenje, v kotu mračne sobe svojega stanovanja v Neuillyju, ko sem se dopoldne oglasil pri njej.

Spričo tolikšne bolesti me je stisnilo za srce. Njene razširjene vročične oči so se čudno zrepe zazrle vame. Prosil sem jo za izjavo o njeni hčeri.

Izprva počasi in z mrtvim glasom, potem pa čedalje živeje je jela pripovedovati nesrečna mati o kalvariji, ki jo je morala prehoditi s svojim ubogim možem zaradi pokvarjenosti njenega otroka.

»Ali sploh more kdo Violetti le besedico verjeti? Odkar živi, laže; mojega moža in mene je ob vsaki priliki, če je le mogla, nalagala. In potem naj kdo verjame neutemeljenemu obrekovanju tega pokvarjenega otroka, ki naju je hotel trikrat ubiti!«

(Pod obrekovanjem je mišljena Violettina izjava, da je njen oče kazal krvosramno nagnjenje do nje.)

»Trikrat?« sem se začudil. »Kolikor vem, je bilo doslej govora samo o dveh takšnih poskusih.«

»Ne, trikrat se naju je hotela odkrižati,« je s poudarkom odgovorila nesrečna mati. »Najprej v marcu; a takrat nisva še nič slutila. V drugo naju je hotela zastrupiti meseca julija. Tisto jutro nama je, čeprav ni drugače nikoli vstala pred pol deveto, že ob šestih prinesla kavo v posteljo. Moj pokojni mož, ki se je tisto noč vrnil zelo pozno domov, je nejevoljno zagodrnjal, da bi ga pač lahko pustila v miru spati. Tedaj se je Violetta spustila v jok in rekla: 'Še takrat, kadar sem dobra z vama, me zmerjate!' Toda kava je imela čudno grenak okus. Takrat tega okusa še nisem poznala, danes ga na žalost le predobro. Nisva je mogla piti; zato sem vstala, da jo sama še enkrat skuham.«

Prvi poskus se izjalovi

Nesrečna mati za trenutek prestatne. Nato začne pripovedovati, kako je bilo prvokrat, v marcu. Takrat ji ma je dala neki prašek, češ da bosta lažlje spala. Pred sodiščem tega ni tajila; rekla je samo, da je hotela s svojima staršema vred umreti. Ogenj, ki je takrat nastal v sobi in obližnil zaveso pri oknu, pravi Violette, je po nesreči nastal, ko je prižgala plin, da skuha čaja. Mati pa odločno zavrača to trditev in pravi, da je plin takrat že gorel in ga ji ni bilo treba

šele prižgati. Ogenj je hotela zanečiti samo zato, da bi izbrisala sledove svojega zločina.

»Toda Violetta ni samo lagala,« nadaljuje mati. »Nekega dne je ukradla neko knjigo pred knjigarno. Tudi možu in meni je večkrat kaj izmaknila. Zdaj 400 frankov, drugič 100, tretjič spet 30. Če sva jo prišla, je vselej tajila in se spustila v jok.«

Iz šole je izostala, če je le mogla. Toda kako nama je tu igrala, sva izvedela šele tedaj, ko so jo izključili iz liceja, zakaj vsa pisma profesorjev je znala pri vratarju prestreči. Nekega dne jo je njen oče srečal na bulvaru Saint Michel sredi vesele družbe. Odvedel jo je s seboj domov, tedaj se je pa po stari navadi začela jokati in zatrjevati, da ni nič storila, da je bila samo s svojimi šolskimi tovariši. Od takrat ji nisem dovolila, da bi sama hodila ven. Nekega decembrskega popoldne se ji je pa vseeno posrečilo izmuzniti se iz hiše, čeprav sem jo zaklenila, in pustila na mizi listič z besedami: 'Nesrečna sem, zato si bom vzela življenje. Odpustita mi in ne srdita se name. Violetta.' Poklicala sem moža in vsa obupana sva jo šla iskat. Takrat sva že vedela, da hodi v neki restorán v študentskem okraju; tam sva jo tudi našla v družbi veselih študentov.«

»Spet drugič,« povzame čez nekaj časa nesrečna mati, »sem odkrila med njenimi knjigami več pisem s podpisom 'Bernard' in 'Jean'. Eno teh pisem je bilo iz Poitiersa. Pisec ji je javil, da jo je čakal do polnoči in da je prav gotovo njena v o h u n a nista pustila z doma. Pokazala sem pisma svojemu možu. Violetta se je zaklinjala, da ta pisma niso nič hudega in da sta Bernard in Jean ena oseba.«

Ker ne sme na ples...

Moj mož je bil srdit, tem bolj, ko je izvedel, da si je Violetta nakopala spolno bolezen. Ker je zmerom trdila, kako je nesrečna, jo je nekega dne prijel in vprašal, nad čem se prav za prav pritožuje.

»Nesrečna sem, ker ne morem nikdar na ples,« mu je odgovorila med jokom. »Mati me nikamor ne pusti in me takoj zgrabi, če se le malo zakasnim. Drugim dekletom se dosti bolje godi. Nanje nihče ne pazi. Zvečer gredo lahko ven in počno, kar jih je volja.«

»Če misliš živeti takšno življenje, se mi rajši danes kakor jutri poberi iz hiše,« jo je zavrnil oče. »Zdaj pa povej, kdo je ta Jean?«

»Eden izmed mojih znancev. Že večkrat bi bil rad prišel k nam, pa nisem marala.«

»Stopil bom k njegovemu očetu,« je tedaj zaključil moj mož, »vedeti hočem, kakšne namene ima. Če pošteno misli, mu moram povedati, da si bolna.«

Nesrečnež takrat pač še ni slutil, da bo čez nekaj dni mrtev.«

Violettina mati je potem prešla k dogodkom usodnega večera. Poveda-

la je, kakšno je bilo pismo, ki ga je prinesla njena hči, podpisano od nekega zdravnika, ki je svetoval nekega praškega za glavobol — praške, s katerimi je zastrupila njenega moža. Povedala je tudi, na kako premeten način je Violetta premotila svojega očeta, da ni nesel v banko denarja, ki ga je potem ukradla.

»Prosila je očeta, naj bi z njo igral domino; s tem ga je zamotila do 4. ure popoldne, dobro vedoč, da takrat banke ne poslujejo več.«

Ko je tisti večer pripravljala svoj gnusni zločin, je ni bilo sram igrati pred nama nesramno komedijo, videč, da ne marava piti njenega 'zdravila'.

»Kako sta strahopetna!« je vzkliknila. »Kakor da ni to samo v vajino korist! Mar se bojita, da vaju bom zastrupila?«

Moj mož je naposled izpil zastrupljeno pijačo. Jaz pa nisem marala piti, ker je imela pijača zelo zoperen okus. Tedaj je jela še mene priganjati.

»Izpij vendar, mama! Vidiš, papa je tudi pil. Saj bo samo tebi dobro!«

Takrat je imela očetova morilka čas, da vsaj materi prizaneše.

»Kri! Kri! Oče, reši me!«

Gospa Nozière je pa izpila le pol kozarca, drugo pa zlila proč. Potem se spomni samo še tega, da je nenkrat zagledala svojega moža nezvestnega na tleh zraven kredence; sklonila se je k njemu, takrat je pa začutila dva ali tri silne udarce po glavi. Le to še ve, da je kriknila: »Kri! Kri! Oče, reši me!« Nato je izgubila zavest.

Bila je takrat oblečena v višnjevo krilo z jopico in pullovrom; tudi nogavice je imela na sebi. Ko je pa prišla policija, je našla truplo njenega moža in njo na postelji popolnoma slečeno.

»Violettino natolcevanje proti njenemu očetu je nesramno!« nadaljuje nato mati. »Moj nesrečni mož me ni nikoli pustil same, razen takrat, kadar je šel na delo. Ker sama zaradi bolezni nisem mogla iz hiše, sem ga dostikrat prosila, naj gre z Violetto ven, pa ni hotel. Bil je tako pošten, da je videč, kako se Violetta obnaša, sklenil spoditi jo; zakaj polagoma so se nama začele odpirati oči, kakšno pokvarjeno hčer imava.«

Ubili naju je hotela samo zato, da pride do najinega denarja. Saj je večkrat rekla: »O, kmalu bom imela 100.000 frankov!« Takrat teh besed nisem razumela, zato jih pa danes še predobro.«

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršil vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Naš pravi domači izdelek!

Za možovo čast

Nesrečna mati je na koncu svojih moči. Zato so njene besede, ko je končala svoje pripovedovanje, tem pretresljivejše.

»Naj gre pravica svojo pot,« je vzkliknila s srepimi očmi, v katerih ni bilo solza. »Naj se izve vsa resnica, da ne bo ležala na mojem nesrečnem možu sramota gnusnega in lažnega obrekovanja. Ona ga je ubila, kakor je hotela mene ubiti. Le čudež me je rešil smrti. Naj ji bo dovolj enega zločina in naj si ne bremeni vesti še s podlim natolcevanjem!«

Mojega življenja je konec. Počakala bom razsodbe, potem pa pojdem k njemu, ki sem bila tako srečna z njim.«

*

Tri dni nato se je gospa Nozière čisto nepričakovano pripeljala iz Neuillyja na Loiri v Pariz, šla na sodišče in izjavila, da bo pričala proti svoji hčeri. Pariški časniki pišejo, da je ta izjava ena izmed največjih senzacij v tem senzacij polnem procesu; zakaj sodna kronika že skoraj ne pomni, da bi se lastna mati javila na sodišču in rekla, da hoče pričati proti svojemu otroku. Bližnji sorodniki obtoženca se kakor znano ne smejo niti zapriseči in tudi niso dolžni ničesar izpovedati, kar bi utegnili obtožencu škodovati. Zato je razumljivo, da je celo preiskovalni sodnik onemel, ko mu je gospa Nozière povedala svojo namero.

Ko so Violetti povedali, da hoče njena mati pričati zoper njo, se je spustila v jok. Sicer pa pravita morilkina zagovornika, da se je Violette zadnje dni zelo izpremenila. Prosila je, da bi šla v kaznilniški kapeli k obhajilu, pa tudi drugače se zdi, kakor bi jo obhajalo kesanje. Toda kdo bi vedel pri takšni pokvarjenki, kaj je resnica in kje se začne hlimba...

Skrivnostni Monsieur Emile

Pri zaslišanju je Violetta izpovedala, da je imela med drugimi prijatelji tudi nekega šestdesetletnega gospoda. O njem pa ni hotela drugega povedati, kakor da mu je Emile ime, da je bogat industrijec iz okolice Pariza in da je bil že delj časa njen »zaščitnik«. Na mesec ji

je dajal po 2000 frankov, toda z njim, pravi, ni ničesar imela, ker ji je bil samo platonski prijatelj.

Policija zdaj živahno poizveduje za skrivnostnim Emilom, toda doslej se ji še ni posrečilo priti mu na sled. Ni dvoma, da bi mogel skrivnostni Violettin »zaščitnik« marsikaj povedati in znatno pospešiti potek procesa — če vobče živi in ni samo plod morilkine domišljije.

Kakor je že navada pri tragičnih rečeh, tudi pri tej ne manjka ko-

mične note. Ravno v zvezi s skrivnostnim Emilom. Pariški dnevniki vedo namreč že povedati o domačih »prizorih« pri nekaterih pariških zakoncih. Tam namreč, kjer je mož industrijec okoli šestdesetih let in mu je Emile ime... Takih mož je seveda v milijonskem mestu, kakršen je Pariz, več. In če so oženjeni, je najbrže žena vsakterega od njih v strahu, da ni bil nemara ravno njen Emile »platonski« ljubimec zapeljive Violette...

Živi mrtvec

London, v septembru.

Začetek te prečudne zgodbe je na Reni. Elvira se je proti koncu vojne tamkaj seznanila z Mistrum Livettom. Bila je vzgojiteljica in gospodinja pri nekem nemškem polkovniku, Livett je pa bil bolničar angleške armade. Stara pesem: spoznala sta se, vzljubila in poročila. Mr. Livett se je po končani vojni vrnil na Angleško, po preteku leta dni mu je pa sledila še žena Elvira. Srečno sta živela v letovišču Brighton blizu Londona, skrbi za vsakdanji kruh nista imela, bila sta vesela in zadovoljna. Niti običajni zakonski prepirčki ju niso odtujevali, videti je bilo celo, da nekam osvežujejo sicer morda malo dolgočasno zakonsko življenje brez otrok.

Nedavno, vreme je bilo pusto in megleno, sta se pa nekam srditeje sprijela — in Livett, ki je bil dobričina, toda od sile občutljiv, je pobral šila in kopita ter se ni več vrnil. Gospa Elvira je samevala, čakala in čakala, toda o možu ni bilo duha ne sluha. Postala je otožna, kajti ljubila je v življenju le njega, ki se je sprl z njo in odšel.

Nekega jutra se je pa oglasil pri njej uradnik policije, njegovo lice je bilo resno, predal ji je vizitko z moževim imenom, pokazal ji je zlate gumbe za zapestnice in iglo za ovrtnico. Gospa Livett je prebledela... Čemu, za božjo voljo, ji kaže te stvari, ki so last njenega ljubljeneža moža. Nenadoma ji je bilo jasno: njen mož je mrtev —

Potegnili so ga pred pol ure iz vode, te stvari so našli pri njem. Jasno je bilo, da je Mr. Livett utonil, saj

je še sama žena potrdila, da je utopljenec njen mož. Strta od žalosti je uboga vdova, ki je dotlej še zmerom vdano čakala, da se mož vrne, svečano pokopala svojega mrtvega soproga. Po pogrebu se je ubogi gospe pridružila neka prijateljica, ki jo je z dobrimi besedami tolažila kakor je mogla in znala. Povabila jo je v svoj voz. Spotoma sta se prijateljici pogovarjali o strašni nesreči, ugibali vzroke in iskali poti iz nerazumljive tajnosti.

Nenadoma sta se zdrznili. Neki pešec, ki je videl v vozu dami v črni tenčici, je zavpil. Poklical je gospo Livettovo po imenu... Gospa Elvira je prebledela. »Moj pokojni mož!« je še kriknila in padla svoji prijateljici nezavestna v naročje. Pešec je bil v resnici gospod Livett. Ves osupel je vprašal, kaj je neki vzrok globoke žalosti njegove nezvestne žene.

Zgodilo se je nekaj neverjetnega. Mrlič, ki so ga bili pravkar z vsemi svečanostmi pokopali, ni bil Mr. Li-

Hudobno natolcevanje

V Parizu, septembra.

Parižanom se zdi od sile važno, ali ima Suzana Bois svoje ali pa umetne zobe. Saj taka stvar sicer ni važna. Toda Suzana Bois je filmska »zvezda«, na platnu se pa blešče vsi zobje enako, najsi bodo pravi ali umetni. Ljudje so pa čudni, še bolj pa radovedni. Vsakdo smatra svojega ljubljence ali ljubljeno za svojo, prav

Nekaj čisto novega za brinetke

Ime Brunetaflor je še nova. Ne bo pa dolgo, ko bodo brinetke ponosne na svoje lepe lase... negovane z novim Special-Shampooom Brunetaflor.

Učinkuje naravno in edinstveno zaradi hequila, ki ga ima v sebi. Kostanjasta barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lasje dobe krasen lesk in čudovit lesk. Nenavadno lepo se kodrajo.

Zajamčeno brez sode in kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLORE

več, temveč neznan dolgoprstnež, ki je gospodu Livettu, ko je stanoval v nekem londonskem hotelu, ukradel listino in dragocenosti. Prav te stvari so našli pri utopljenecu in prav te so »nedvomno« dokazale identiteto utopljenca.

Prijateljica je jadrno odpeljala gospoda in gospo Livett, ki sta jima obraza sijala od sreče, domov v njuno hišico, kjer sta si žarečih oči prisegla zvestobo do groba...

svojo last, in v tem je menda vzrok, da bi vsi rajši imeli Suzano z lastnimi (Suzaninimi) namreč, kakor pa z umetnimi zobmi. To menda vsak človek razume. Suzani je to kajpada znano, zato je tožila ona človeka, ki sta, če se tako zvito, vendar javno skušala raztresti med ljudi dvom, da ima Suzana morda res...

Stvar se je pričela tako: Lepega

dne je obiskal neki fotograf Suzano in jo poprosil za dovoljenje, da jo fotografira. Privolila je, saj menda ni lepe ženske, ki se ne bi dala rada »razmnožiti« (vsaj na slikah). Pri slikanju je razklenila Suzana svoja čarobna usta in pokazala vrsto krasno bleščečih se zob.

Čez nekaj časa se je slučajno sprehajala po ulicah in se je ogledala po izložbi nekega dentista. Gruča ljudi je stala pred izložbo. Stopila je bliže — in omedlela. Kajti v izložbi je bila neka slika, njena lastna slika, prav ona, ki jo je nedavno posnel oni vražji fotograf. Pretkani dentist pa je izrabil njeno sliko v reklamne svrhe. Lepo je izrezal vrsto njenih lepih zob in vstavil dovršen mehanizem v sliko, ki je nekaj minut kazal brezzoba usta, kesneje pa spet v izrezu last umetno zobovje.

Videti je bilo, kakor bi hotel dentist reči: »Glejte, ljudje božji, taka, brezzoba je Suzana v resnici in taka, ko mehanizem vskoči, z zobmi, ki sem jih ji jaz napravil... Jaz edini sem torej mojster, ki se mu ima zahvaliti za svojo lepoto. Pridite še vi k meni, da vas polepšam!«

Filmska diva je tožila fotografa in dentista za odškodnino 500.000 frankov, ker sta ji oba hotela namerno podtakniti, da ima umetno zobovje. Dokaz, da temu ni tako, bo z veseljem in ponosom podala, kajti še žive v mestu ob Seini pošteni sodniki...

Namestu ljubavnega napitka -- ljubavne cigarete

V Namurju je stala pred sodniki starinarka N. zaradi čudnega prestopka. Nekoč, v srednjem veku so prodajali čarobne ljubavne napitke, ona je pa kar na veliko prodajala čarobne ljubavne cigarete. Svojim kupcem, zvečine kupkam, je prisegala, da je v cigaretah čarobni tobak iz jutrovih dežel.

Neko mlado deklico je pa fant zapustil, čeprav mu je vsak dan nosila zavitek ljubavnih cigaret; zato je starko prijavila oblastvom. Sodišče je starinarko obsodilo zaradi goljufije na mesec dni počitka v zaporih.

— Prejšnji teden je silno deževje napravilo v Sloveniji strahovite povodnji, kakršnih ljudje ne pomnijo. Na ljubljanskem Barju je stala voda povprečno dva metra visoko; ljudje so morali pustiti svoje domove in se rešiti. Še huje so vode prizadele ribniško in Savinjsko dolino, okolice Celja in Zasavje. Mnogo mostov je odneslo. Celje je bilo kakor otok sredi morja. Reke in potoki so narasli za več metrov. Železniški promet je bil na nekaterih krajih pretrgan. Sko-dno cenijo na 100 milijonov Din. Več ljudi je utonilo.

— Na Češkem so za poskušnjo začeli podkovati konje z gumijevimi podkvami. Pravijo, da konjem na gladkem asfaltu manj drsi, pa tudi njihov topot ne bo več tako glasen.

— Avstrijski kancelar Dollfuss je brez vladne krize sestavil novo, tako imenovano avtoritarno vlado, v kateri je še večji gospodar, kakor je bil že do zdaj.

— Tajništvo Zveze narodov v Ženevi je poslal Avstrije K. Alwin skladbo, ki jo je skomponiral za himno Zveze narodov.

— V Ameriki so napravili letalo na parni pogon. Kako se je obneslo, še ne vemo. Para je sicer dosti manj ekono-

mično gonilo kakor bencin, zato pa tem zanesljivejše; tudi takega oglašujočega trušča ne dela kakor bencinski motor.

— V Lipskem se je 21. t. m. začel eden izmed največjih procesov vseh časov: proces proti požigalcem palače nemškega državnega zbora v Berlinu. Obtoženi so Holandee van der Lubbe, bivši nemški komunistični poslanec Torgler in Bolgari Dimitrov, Tanev in Popov. Proces bo trajal več mesecev.

— Japonski vojni minister Araki je dobil ondan po pošti zavoj s strahotno vsebino: v škatici iz dragocenega lesa je bilo zavitih v silo devet okrvavljenih mezincev. Devet častnikov, ki so si odsekali prste, je v spremnem pismu poslalo ministra milosti za častnike, ki so lani vrgli bombo na tedanjega predsednika japonske vlade Inukaja in ga ubili, češ da je premalo energično nastopal za japonske nacionalne interese. Prosilci so v pismu izjavili, da pojdejo prostovoljno v smrt, če bodo atentatorji obsojeni. Arakija je pošiljka hudo pretresla. Pravijo, da je vzkliknil: Kdo more še dvomiti o bodočnosti Japonske, dokler ima domovino take sinove? Ministrov štab je dal prste konservirati v alkoholu in jih postavil na častno mesto v kabinetu vojnega ministra. — Med tem se je proces proti atentatorjem končal: častniki so dobili štiri leta zapora. Votlaško sodišče pravi v utemeljitvi sodbe, da delo atentatorjev sicer ni nečastno, mora jih pa

obsoditi, ker so kršili vojaško disciplino. — Nj. Vel. kralj in kraljica sta odpotovala v Sinajo na proslavo 50-letnice Peleša, dvorca romunskega kralja.

— Bivši španski kralj Alfonz XIII. se je spravil s svojim sinom, princem Asturskim. Sprla sta se bila pred nekaj meseci, ker se je nekdanji naslednik španskega prestola zoper voljo svojih staršev poročil iz ljubezni z južnoameriško milijonarko Edelmira Sanpedro, ki se je z njo seznanil v Švici.

— V pokrajini Minas-Geraes v Južni Ameriki so te dni našli iz zdaj največji demant sveta, težak 2000 karatov (1 karat = 0,205 grama). Za primerjavo pove-mo, da ima eden izmed največjih in znamenitih zgodovinskih demantov, »Orlov«, ki je bil v žezlu ruskega carja, samo 195 karatov, drugi znameniti demant »Kohinoor«, last angleškega kralja, pa samo 106 karatov. Najdeni demant cenijo na 40 milijonov Din.

— Španska vlada je dala postaviti Rodrigo Jerezu spomenik, ker je prvi v Evropi kadil tobak. To je bilo okoli leta 1560. Tobak je prinesel iz Amerike, kamor je spremljal Kolumba na njegovih vožnjah.

— Nemei pravijo, da so izumili drobno-gled, s katerim bo moči gledati celo molekule in atome, ker baje več tisočkrat bolj poveča kakor najboljši dosedanja mikroskopi. Novi aparat je na elektriko in nima lež

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

34. nadaljevanje

»Če ti rečem, otrok moj,« je s tresočim se glasom povzela Ljudmila, »če ti rečem, da se je ta slika morala izgubiti, ko smo se selili iz Ljubljane. Ali mi res ne verjameš?«

»O, mamica,« je vzkliknil Marko, in njegov glas je razodeval obžalovanje in bolelost.

Toda mlada žena je še zmerom mislila, da ji ne verjame.

»Prisežem ti, Marko, da te slike nimam več. Ne more biti drugače, kakor da sem jo v Ljubljani, ko smo se odpravljali na pot, kam založila in potem pozabila. Zato se ne smeta name srditi, otroka moja... ne smeta mi tega očitati...«

Uprla je vanju neskončno žalostne oči. Otroka je zbolelo v dno srca, ko sta videla, kako mati trpi. Tedaj je Marko izpregovoril:

»Saj ti ničesar ne očitava, mamica! Saj veva, da je moralo biti tebi najbolj hudo, da si sliko izgubila. Zato ne bova več o tem govorila... Toda nekaj drugega nama lahko vrneš, draga mamica... nekaj drugega, po čemer nič manj goreče ne hrepeniva: najino prejšnje ime... ime najinega očka!«

Ljudmila se je opotekla k polodprtemu oknu. Morala je priti na sveži, ostri zrak; saj jo je hotelo zadušiti. Boža in Marko sta v strahu in instinktivno stopila za njo. Prijela sta jo za roke in ji ljubeče pogledala v oči.

»Zakaj me tega prosita, otroka?« je vzdihnila mlada žena.

Otroka sta se začudila.

»Zakaj, mama? Ker nosiva vendar popolnoma tuje ime! Res, da to ime ne more biti sramotno, ko si si ga ti izbrala, a naše vendar ni...«

»O, moj Bog! O, Bog!« je zajecjajala nesrečna žena.

»Bilo bi nama še razumljivo, če bi bilo očetovo ime omadeževano s sramoto.«

»Marko!«

»Pa ni; prepričana sva, da ni. Če si nama zabičila, da očetovega imena nikdar ne omeniva, se je zgodilo samo zato, ker si hotela, da pozabiva žalostne spomine. Toda zdaj ni več vzroka, da se ne bi imenovala po očetu in spet prevzela njegovo ime.«

»Pa ga prevzemita!...«

Ljudmila je morala zbrati ves svoj pogum in vso svojo energijo, da ni omahnila na tla. Izpraševala se je, ali se bodo tod ustavila vprašanja njenih otrok, vprašanja, ki so prej ali slej morala priti. Nesrečna mati je čutila, da mora prehoditi kalvarijo do konca.

Marko je nežno razklenil Božine prste, ki so se oklepali Ljudmiline roke, in prijel mater za obe roke. Mehko jo je potegnil s seboj in jo posadil na stol.

Brat in sestra sta sedla zraven nje.

»Še nekaj ti moram povedati, mamica. Morda ti bo tudi to nepričakovano prišlo, toda prav gotovo te ne bo navdalo z žalostjo.«

»Kaj?«

»Ono presenečenje, mamica... saj se še spomniš?«

»Kakšno presenečenje?«

»Kaj res nič več ne veš? Lani sva ti rekla, da bova shranila denar, ki si nama ga dala za priboljšek, in da ga bova porabila prihodnje počitnice.«

»Da, zdaj se spomnim. Ali sta mar hotela kaj kupiti?«

»Ne ravno to... Mislila sva na neko potovanje.«

»Na potovanje!... Toda, otroka moja, zato ni bilo treba, da bi si bila celo leto pritrgovala...«

»O, pač, mamica, zakaj potovanje, ki sva nanj mislila, je precej drago... In na to potovanje moraš tudi ti z nama.«

»Saj vesta, da ne morem zapustiti otrok.«

»O, pač... Saj si zmerom doma! Če greš enkrat za par dni ven, vendar ne bo nič hudega. Sicer se boš pa ti prav tako veselila tega potovanja kakor midva; saj si si ga tudi ti gotovo želela, pa si ga od leta do leta odlašala, ravno iz vzroka, ki si ga pravkar povedala. Toda ta vzrok to pot ne sme držati.«

Ljudmila je vzdignila glavo. Začela je razumevati. In iznova jo je preletel drget. Zdelo se ji je, kakor da se ves svet vrti okoli nje.

»Ugeni, kam te misliva odpeljati!... O, saj že veš, iz najinih besed si že spoznala. Saj ti tvoje srce samo pove... Da, mamica, v Križe pojdemo! Na grob najinega nesrečnega očka pojdemo, da pomolimo zanj... in tudi na grobova najine babice in deda... Ali nisi zadovoljna s takim potovanjem? Povej, ali se ga ne veseliš?«

In mali Marko je ves drgeč od globokega ganotja pogledal materi v obraz. Ker še zmerom ni odgovorila, je povzel:

»Daj, mamica, nikar ne bodi huda!... Ta denar je najin... In najina največja želja je, da ga porabiva za to pobožno pot, ki sva jo dolžna storiti na grob najinega očka.«

Mladi ženi je vstala megla pred očmi. Z vsem naporom svoje volje je

komaj prepodila pošast omotice, ki je plesala pred njenimi očmi. Rahlo je potegnila svoje roke iz sinovih in si jih potegnila po čelu. In s čisto izpremenjenim glasom, v katerem je drgetal strah, je rekla:

»Da, otroka, lepo je, kar sta spočela v svojih srcih. Čeprav sem si iskreno prizadevala, da izbrišem v vaju vse te žalostne spomine, nista pozabila preteklosti... Slutila sem, da bo ljubezen do njega, ki ga ni več, ostala zapisana v vajinih srcih. Tudi jaz mislim že dolgo na načrt, ki sta mi ga pravkar razodela. In že zdavnaj bi ga bila izvedla, če bi bilo mogoče.«

»Ideal«

kemično čiščenje,
barvanje in svetlokanje

»Saj je mogoče, mamica!«

»Na žalost ne, ubogi moj Marko.«

»Kaj praviš?«

»Samo resnico. Letos ne morem niti misliti na to, da bi zapustila ta dom. Nihče me ne bi mogel nadomeščati.«

»Saj ne gre za več kakor samo za tri ali štiri dni.«

»Vsak trenutek mora biti v domu človek, ki pazi na otroke. Kako lahko bi se v moji odsotnosti pripetila kakšna nesreča! Vse življenje si tega ne bi mogla odpustiti.«

»Nikar, mamica, saj ne misliš zares...«

»Čisto zares, ljubi Marko. Kakor si vsi trije želimo tega potovanja, za enkrat ni mogoče... vsaj za leto ne... Drugo leto nemara... Da, drugo leto... Že zdaj vama obljubim, da bom vse pripravila in si tako uredila, da bomo drugo leto lahko šli.«

Boža in Marko sta se prepadeno spogledala. Potem se je deček spet obrnil k materi in jo čudno resno pogledal s svojimi velikimi očmi. Mlada žena je trepetala od razburjenja; njene ustnice so drhte. Oh, za vsako ceno mora pregnati to strahno nevarnost, ki je grozeče vstajala pred njo. Samo leto dni naj si še ohrani popolno ljubezen svojih otrok

— samo leto dni še!... Zakaj čutila je, da jo utegne izgubiti tisto uro, ko jima bo morala priznati resnico.

Njen pogled se je srečal z Markovim.

In na dnu črnih zrenic mladega moža je brala takšno odločnost, da jo je obšel še hujši strah. V njegovih besedah, ko je zdaj povzel, je brala začuden očitek... o, res da očitek v popolni spoštljivosti — a vendar!

»Presenečen sem, mamica,« je dejal Marko, »hudo sem presenečen nad tvojim odgovorom, ker ga — odkrito priznam — nisem pričakoval.«

Mislil sem, da nam mora biti spomin na dragega očeta vzvišen nad vsemi gmotnimi skrbmi, ki nam jih prinaša življenje... Ti misliš drugače; zatoj nisem imel prav. Praviš, da letos ne moreš proč; prav. Toda razlogov, ki tebi branijo to pot, za naju ni.«

»Kaj praviš? Torej misliš... hotel bi...«

»Sam potovati v Križe, da, mamica... In Boža pojde z menoj. Zdaj nisva več otroka in tudi potovanja naju ni strah.«

»Nikoli vama tega ne dovolim!«

Planila je pokoncu. Njen obraz je postal mrliško blede.

»Nikoli vama tega ne dovolim, je ponovila. »Da pojdetta sama, vidva, ki se nikoli nista genila od mene!... Vidva, ki sta mi vse v življenju! Saj ne bi imela niti enega mirnega trenutka! Saj niti ne vesta, kakšne nevarnosti vama groze na takem potovanju!... Ne, ne, otroka, tega mi ne bosta napravila!«

Njen strah je bil iskren. In Boži se je mati zasmilila:

»Nikar, mamica! Daj, pomiri se!«

Toda Marko je videl pred seboj samo misel, ki ga je že dneve preganjala podnevi in ponoči. In z odločnim glasom, kakršnega ni še nihče slišal pri tem petnajstletnem dečku, je vzkliknil:

»Tudi prav! Naj Boža ostane pri tebi, pa pojdem sam na pot... Že jutri se odpeljem. Meni se ni treba ničesar bati... Sam hočem izpolniti sveto dolžnost, ki mi jo nalaga srce.«

»Marko!...«

Ljudmila je omahnila. Glava ji je padla vznak.

»Molči, Marko!« je vzkliknila Boža. »Ali ne vidiš, da mamico trpinčiš?«

»Naj tam leži,« si je dejala, »nemara bo mojim otrokom kdaj prav prišla.«

Nekoč se je pa zgodilo, da se je Pelagija vsedla za šivalno mizico, da zakrpa suknjič svojega moža, ki si je predrgnil rokav.

Tako je sedela s šivanko v desnici, z levico je pa vzdignila suknjič, da si ga natančneje ogleda.

Zdajci je pa začutila, kako je zašelestelo med vrhnjim blagom in podlogo.

»Da ni nemara bankovec pozabil v žepu?« je šinilo Pelagiji skozi glavo. Segla je v žep in potegnila na dan pismo v čednem in drobnem ovitku z majhnimi črkami, in papir je dišal po kolinski vodi.

Pelagiji je zastal dih.

»Ali me mar mož vara?« je pomislila. »Če si ne dopisuje s pravimi damami in se posmehuje meni, nevedni bedakinji?«

Dolgo je Pelagija strmela v ovitek, nato je pa potegnila pismo iz njega

Abecednik

Iz ruščine

Pelagija ni znala brati ne pisati. Še svojega imena ni mogla podpisati. Pelagijin mož je bil pa na odgovornem mestu v delavskem svetu.

Nekdanji kmet se je bil za pelletnega bivanja v mestu marsičesa naučil. Ne samo da je znal podpisati svoje ime, tudi drugih stvari je vedel celo kopico.

Zato mu je bilo na moč nerodno, da je njegova žena tako malo izobražena.

»Veš kaj, ljuba Pelagija, vsaj svoj priimek bi se lahko navadila napisati, ji je dostikrat prigovarjal. »Saj je zelo lahak in ima le dva zloga: Kuč-kin. Še te enostavne besede ne znaš načekati — veš, to je le malo preveč!«

Pelagija je pa vselej odmahnila z roko in odgovorila:

»Počemu, ljubi mož, počemu mi naj bo? Saj nisem več mlada; vrhu

tega mi je roka postala nekam okorna, zakaj naj bi se potem ob koncu svojega življenja še učila in čakala pismenke? To rajši prepustim mlademu pionirjem znanosti. Tudi brez tega bom v miru čakala smrt.«

Nu, Pelagijin mož je bil zelo zaposlena osebnost in se ni utegnil prida ukvarjati s svojo ženo. Zato je pri njenih besedah samo zmigoval z rameni in vzdihoval: »O, Pelagija, Pelagija!«

Nekoč ji je pa le prinesel abecednik.

»Ná,« ji je rekel, »tule imaš knjižico za samouke, sestavljeno po najnovejših načelih. Če hočeš, ti bom rad pomagal pri učenju.«

Pelagija se je samo nasmehnila, vzela knjigo, jo nekajkrat obrnila v rokah, nato jo je pa zaklenila v predal.

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

5. nadaljevanje.

»Če hočeš veljati v kraljevih očeh za preroka,« povzame spet Noirtier, »stopi k njemu in mu tole povej: Sire, glede razpoloženja v Franciji vas varajo, varajo vas zastran zvestobe mest in duha, ki vlada med vojaštvom. Njega, ki ga v Parizu imenujete še korziškega volka, ki ga v Neversu še psujejo z uzurpatorjem, kličejo v Lyonu že Bonaparteja in v Grenobleblu cesarja. Mislite, da je obkoljen z vseh strani in da beži — pa prodira hitro in odločno kakor orel, ki ga prinaša nazaj v Francijo. Vojaštvo, o katerem ste mislili, da od lakote in naporov dezertira, se množi kakor sneg okoli deročega plazu. Sire, bežite, prepustite Francijo njenemu pravemu gospodarju, njemu, ki si je ni kupil, temveč osvojil! Bežite, sire; ne morda zato, ker bi bili v nevarnosti — vaš nasprotnik je dovolj močan, da vas lahko pomilosti — temveč zato, ker bi bilo sramotno za potomca svetega Ludovika, da bi mu podaril življenje junak od Marenga in Austerlitza. Tako mu reci, Gérard. Ne šopiri se s tem, kar si storil, in ne bobnaj, da si bil v Parizu. Najmi si posebno pošto in pošeni konje, da se bo kadilo od koles! Vrne se v Marseille ponoči, vtiho-tapi se v svojo hišo skozi stranska vrata in ostani lepo tiho in ponižno doma. Zakaj to pot, pri-sežem ti, bomo nastopili odločno in ko možje, ki poznajo svoje sovražnike. Pojdi, sin moj, in če se boš ravnal po teh očetovih zapovedih, utegneš nemara ostati na svojem mestu. Mogoče,« je z usmevom končal Noirtier, »mogoče se ti potem kdaj v drugo ponudi prilika, da mi rešiš življenje, če prideš spet ti na vrh in jaz na tla. Z Bogom, dragi Gérard; ko se prihodnjič oglasiš v Parizu, se pri meni ustavi!«

In Noirtier je po teh besedah prav tako mirno odšel, kakor je bil prišel.

Villefort je bil in v strahu planil k oknu in videl, kako je njegov oče mirno zavil mimo gruče sumljivih ljudi, ki so stali na bližnjem vogalu in nemara ravno čakali moža s črnimi zalizci, višnjem suknjičem in širokokrajnim klobukom, da ga aretirajo.

Pol ure nato je bil Villefort na potu v Marseille; že med vožnjo je izvedel, da je Bonaparte vkorakal v Grenoble.

XII

Što dni

Gospod Noirtier je bil dober prerok, in dogodki so se, kakor je bil napovedal, naglo odigrali. Nenavadna in čudovita je bila ta Napoleonova vrnitev z Elbe, in zgodovina ne pozna dogodka, ki bi ga ji mogla postaviti ob stran.

Ludovik XVIII. je bil preslaboten, da bi prestregel trdi udarec. Ker ni zaupal ljudem, tudi v dogodke ni imel zaupanja. Monarhija, komaj dobro ustanovljena, se je zamajala na trhljih temeljih: samo, da se je cesar pokazal, pa se je vsa stavba, brezoblična zmes starih predsodkov in novih nazorov, zrušila v prah.

Kraljeva hvaležnost torej Villefortu ne samo ni nič koristila, temveč je bila celo nevarna; bil je pa toliko oprezen, da ni križca časne legije nikomur pokazal. Napoleon bi ga bil gotovo odstavil, da se ni zanj zavzel Noirtier, ki je postal na Napoleonovem dvoru zaradi nevarnosti, ki jih je bil pridobil, ena izmed najvplivnejših oseb. Le glavnega državnega pravdnika so odstavili, ker je bil politično nezanesljiv.

ravnodušno pogovarjala z njim. Naposled je tako mimogrede dejala, da nima nič več proti temu, da bi se naučila branja in pisanja, ker se je naveličala živeti kot neumna analfabetka.

Mož je bil teh njenih besed zelo vesel.

»Imenitno!« je vzkliknil. »Jaz sam te bom učil!«

»Pa kar koj začniva,« je menila Pelagija in se srepo zagledala v lepo obrezane in privihane brke svojega moža...

Dva meseca se je Pelagija dan za dnem mučila z učenjem branja in pisanja. Potrpežljivo je sestavljala iz glasov zloge, iz zlogov besede, oblikovala črke in se učila stavke za stavkom na pamet. In vsak večer, ko je bila sama, je vzela iz predala ono skrivnostno pismo in skušala razvozlati njegovo vsebino. A to ni bilo tako lahko.

Šele tretji mesec je bila Pelagija tako daleč, da je mogla rešiti to težko nalogo.

Tako je Villefort vzlic padcu svojega predstojnika ostal na svojem mestu. Toda ženitev je odložil na poznejši čas. Če bo cesar ostal na prestolu, si bo moral poiskati druge žene, drugače ne bi imel upanja na napredovanje; če se pa Ludovik XVIII. v drugo vrne na Francosko, bo pa vpliv rodbine Saint-Meran še dosti večji, in tedaj si ne bi mogel misliti primernejše neveste od Renéeje.

Državni pravdnik je bil torej ta trenutek najvišji sodnik v Mar-seillu, ko mu nekega jutra najavijo gospoda Morella.

Ladjar je mislil, da bo videl Villeforta ponižnega; zagledal ga je pa mirnega in trdnega, polnega fiste ledene vljudnosti, ki loči nepristopnega uradnika od navadnega smrtnika.

K Villefortu je bil prišel v veri, da bo uradnik vztrepetal, ko ga bo zagledal; zdaj je bil pa on tisti, ki je stal v strahu in trepetu pred tem hladnim človekom.

Pri vratih je obstal. Villefort ga je pogledal, kakor da ga ne pozna. Morrel je v zadregi mencial klovnik v rokah. Naposled ga Villefort ogovori:

»Gospod Morrel, če se ne motim?«

»Da, gospod, jaz,« odvrne ladjar.

»Stopite bliže,« nadaljuje pokroviteljsko Villefort, »in povejte, čemu naj se zahvalim za čast vašega obiska?«

»Odgovori Morrel,« gotovo se še spomnite, da sem nekaj dni preden se je izvedelo o cesarjevi vrnitvi, prišel k vam in vas prosil milosti za nekega nesrečnega pomorščaka, ki je bil krmar na moji ladji. Obtožili so ga, da je v zvezi z otokom Elbo; takšna zveza je bila takrat zločin. Danes jo štejejo med največje zasluge. Takrat ste služili Ludoviku XVIII. — mlademu možu niste prizanašali; takšna je bila vaš dolžnost. Danes služite Napoleonu in ga morate vzeti v varstvo; takšna je spet vaš dolžnost. Zato sem prišel, da vas vprašam, kaj se je z njim zgodilo.«

Nekega jutra, ko je mož odšel na delo, je spet vzela pismo iz predala in ga jela študirati. Le z velikimi težavami se ji je posrečilo razčleniti drobnj rokapis. Toda vselej, kadar je hotela vsa obupana odnehati, jo je komaj še zaznavni parfum, ki je vel iz papirja, na novo podžgal.

Pismo je bilo naslovljeno na njegovo moža in se je takole glasilo:

»Zelo spoštovani tovariš Kučkin!

Pošiljam vam obljubljeni abecednik in upam, da bo vaša žena znala v dveh ali treh mesecih gladko pisati in brati. Prosim vas, dragi prijatelj, pomagajte ji pri učenju in ji pred vsem zabijajte, kako zoprno je, če je človek neizobražen.

Letos namerava vlada še posebno ostro pobijati neznanje in nepismenost po vsej sovjetski Rusiji. Ali ni prav, da zato mislimo najprej na tiste, ki so nam najbližje?

Zato glejte, da zanesljivo izpolnite mojo prošnjo, Ivan Nikolajevič.

Vas pozdravlja vaša Marija Blokinova.«

Trikrat je Pelagija prečitala pismo, potem je pa stisnila ustnice in se s čustvom bolesterne užaljenosti, a hkratu prečudno sproščena spustila v jok.

Villefort je s silnim naporom ukrotil razburjenje, ki ga je pre-moglo.

»Kako je temu človeku ime?« vpraša nato.

»Edmond Dantès.«

Villefort bi bil brez dvoma rajši stal pred pištolo v dvoboju, kakor pa da je moral tako brez ovinkov slišati to ime. Vendar ni vztrepetal.

»Dantès? Edmond Dantès, pravi-te?« je ponovil in odprl debel register, ki ga je vzel iz nekega predala. Jel je listati po njem, nenadoma se je pa ustavil in se obrnil k Morrelu:

»Ga že imam! Ali ni bil to tisti pomorščak, ki se je hotel oženiti z neko Katalonko? Da, zdaj se spomnim. Stvar je bila hudo resna.«

»Zakaj?«

»Gotovo že veste, da so ga od tod prepeljali v zapore justične palače. Teden dni nato so ga spravili spet drugam, v Fenc-strelles, Pignerol ali pa na otok Sv. Marjete. Od ondod se bo nekega lepega dne vrnil in prevzel poveljstvo nad vašo ladjo.«

»Naj se vrne kadarkoli, njegovo mesto mu je zagotovljeno. Toda zakaj se še ni vrnil? Mislim, da bi pač morala biti prva skrb cesarske vlade, da reši ljudi, ki jih je kraljevska vlada vrgla v ječo.«

»Ne sodite prehitro, gospod Morrel,« odvrne Villefort. »Ravnati se moramo po predpisih. Ker je prišel ukaz o aretaciji od zgoraj, moramo tudi odlok, da ga iz-pustimo, od zgoraj dobiti. Komaj štirinajst dni je, kar se je Napoleon vrnil, in pomilostitvenih aktov v tem kratkem času pač še ni bilo moči napisati.«

»Kaj ni mar nikakega sredstva za pospešitev teh formalnosti? Dosti vplivnih prijateljev imam in tudi moja beseda nekaj zaleže. Zakaj se ne bi krivdorek enostavno preklical?«

»Krivdoreka ni bilo.«

»Pa imate vsaj seznam jetnikov!«

»O političnih zločincih ni seznamov. Vlade imajo dostikrat vzroke spraviti tega ali onega človeka v kraj, da nihče ne izve zanj.«

»Tako je bilo pod Bourboni, a zdaj...«

»Tako je bilo zmeraj, gospod Morrel. Vlada sledi vladi in druga je drugi enaka. Kazenski postopek, ki so ga uvedli pod Ludovikom XIV., je še danes v veljavi. Cesar je bil pa še celo strožji od velikega kralja, in število jetnikov, o katerih ne boste našli v registrih niti sledu, je neizmerno.«

Morrel je bil že popolnoma prepričan, da se sme na Villeforta zanesti.

»Kaj naj torej po vašem storim, da dobim ubogega Dantèsa čim prej nazaj?«

»Samo eno sredstvo je: napišile prošnjo na pravosodnega ministra.«

»In boste vi poskrbeli, da pride prošnja v prave roke?«

»Z največjim veseljem! Dantès je bil morda takrat kriv, danes je pa nedolžen, in moja dolžnost je, da vrnem prostost človeku, ki sem ga moral takrat spraviti v ječo.«

in ga razgrnila. Toda prebrati kajpada ni mogla niti besedice.

Prvič v življenju jo je obšel kes, da ne zna brati.

»Četudi ni moje pismo,« je pre-mišljevala, »moram vendarle zvedeti, kaj je v njem. Mogoče se bo nato vse moje življenje izpremenilo in se bom morala vrniti nazaj v svojo rodno vas...«

Ob teh mislih se je Pelagija spustila v bridek jok. In zazdela se ji je, ko se je spomnila moževega vedenja zadnje tedne, kakor bi se bil izpremenil, da, celo, kakor bi si bil malo preveč skrbno vihal svoje brke in si le prevečkrat umival roke...

Tako je sedela Pelagija, strmela v tuje pismo in pretakala grenke solze. Toda kaj je bilo v pismu, le ni izvedela, ker ga ni hotela nikomur za-upati.

Naposled ga je trepečoč spravila v predal, zakrpala suknjič in jela čakati svojega moža.

Ko je vstopil, je spretno utajila svoje razburjenje in se mirno in

Tako je Villefort obšel nevarnosti, ki so mu grozile od morebitne revizije in nove preiskave. »Sedite za mizo, gospod Morrel, da vam bom narekoval.«

Ob misli na jetnika, ki ga preklinja v podzemeljski temnici, je Villefort vztrepetal; toda šel je bil že predaleč, da bi se mogel umekniti. Dantès je bil obsojen, da ga zdobi kolesje njegove častihlepnosti.

Villefort je torej narekoval prošnjo, v kateri je dozdevno z najboljšim namenom pretiraval jeznikov patrijarhizem in njegove zasluge za bonapartistično stvar. V prošnji je slikal Dantèsa kot enega izmed najvnetejših in najbolj navdušenih bonapartistov. Zdelo se je docela gotovo, da bo minister, ko bo to prošnjo prebral, velel nesrečneža brez odloga izpustiti.

»Ali bo prošnja kmalu odšla?« vpraša nato Morrel.

»Se danes.«

»Z vašim priporočilom?«

»Najboljše priporočilo, ki ga morem dati, je, da potrdim vse, kar ste v tej prošnji sami navedli.«

In Villefort je sedel in napisal pod prošnjo svoje priporočilo.

»In kaj naj zdaj storim?« vpraša Morrel.

»Zdaj vam ne ostane drugega kakor čakati,« odvrne Villefort, »za vse drugo jamčim jaz.«

Ta obljuba je navdala Morrela z novim upanjem. Ves vesel se je poslovil od državnega uradnika in odhitel k staremu Dantèsu, poročat mu, da bo kmalu spet videl svojega sina.

Toda namestu da bi bil prošnjo poslal v Pariz, jo je Villefort spravil v svoj najskrivnejši predal; zakaj če bi v drugo prišlo do prevrata, kar se je zdelo precej verjetno, bi ta prošnja Dantèsa sicer rešila, njega pa brez usmiljenja pogubila.

Dantès je torej ostal jetnik. V temnici, daleč od sveta, ni slišal trušča, ki je spremljal padec Ludovika XVIII., ne strašnega poloma ob strmoglavljenju cesarstva. Villefort je s čuječimi očmi spremljal dogodke in njegovim napetim ušesom ni nobena stvar ušla. Dvakrat se je bil v tej kratki dobi Napoleonovega cesarjevanja, imenovani stodnevno cesarstvo, zgledal Morrel pri njem in ga priganjal na ureditev Dantèsove zadeve, in obakrat ga je Villefort odpravil z obljubami in novimi nadami. Potem je prišla bitka pri Waterlooju; Napoleona so ujeli in ga prepeljali na Sveto Heleno. Zdaj Morrela ni bilo več k Villefortu. Ladjar je bil za svojega mladega prijatelja vse storil, kar je bilo v človeških močeh. Če bi se še dalje zavzemal zanj, bi to pomenilo v novih razmerah samo jalovo tveganje lasne glave.

Ludovik XVIII. je spet zasedel prestol. V Villefortu je Marseille zbuja samo slabo vest; zato si je izprosil premestitev v Toulouse. Štirinajst dni nato se je oženil z gosposi Renéejo Saint-Meran, katere oče je imel na dvoru še večjo besedo kakor prej.

In tako je ostal Dantès za zapahi svoje ječe, pozabljen in zapuščen od Boga in ljudi.

Danglarsa je v njegovem zmagoslavju zgrabil strah, ko se je

Napoleon vrnil v Pariz in se je spet mogočno razlegnila njegova beseda. Neprestano je trepetal, da se ne bi iznenada pojavil pred njim Dantès in ga poklical na odgovor. Zato je nekega dne stopil k Morrelu in mu povedal, da misli zapustiti pomorsko službo in se preseliti v Madrid. Od tistih dob ni nihče več slišal o njem.

Fernand o vsem tem ni nič vedel. Dantèsa ni bilo več; kaj se je z njim zgodilo, mu ni bilo mar. Ves čas Dantèsove odsotnosti je napolnil možgane, da si je izmišljal zmeraj nove vzroke o usodi svojega tekmeca in skušal Mercèdo prepričati o njih. Zraven je pa premišljal in iskal, kam bi se izselil in kako bi odvedel ljubljeno deklico s seboj. Časih, kadar ga je obšel obup, je šel na rt Pharao in otožno in nepremično, ko plica roparica na preži, srepel v daljo, kjer se je zdaj pa zdaj utegnil prikazati pomorščak z lagotnimi koraki in ponosno dvignjeno glavo, pomorščak, ki je postal tudi zanj oznanjevalec neizprosne maščevanja. Za ta slučaj je imel Fernand že pripravljen svoj sklep: najprej bo ustrelil Dantèsa, potem pa še samega sebe; tako si je vsaj govoril. Toda Fernand je bil v zmoli: nikoli si ne bi končal življenja, zakaj še zmeraj je upal.

Med tem je cesar izdal nov poziv za nabor vojakov; kdor je le mogel nositi puško, se je odzval. Tudi Fernand je moral iti. Zapustil je svojo kočjo in Mercèdo, s strašno mislijo v srcu, da se utegne za njegove odsotnosti vrniti njegov tekmec in se oženiti z ljubljeno deklico.

Njegova pozornost do Mercède, sočutje, ki ga je kazal do njene bolesi, in skrb, s katero ji je skušal sleherno željo brati iz oči, niso zgrešile učinka, ki ga vdanost in požrtvovalnost zmeraj napravita na plemenito srce. Mercèdes je že od nekdaj čutila za Fernanda toplo prijateljstvo, zdaj se je pa temu čuvstvu pridružila še hvaležnost.

»Brat moj,« je rekla, ko mu je pomagala naprtiti telečnjak na hrbet, »brat moj in moj edini prijatelj, ne daj se ubiti, ne pusti me same na svetu!«

Te besede ob slovesu so zbudile v Fernandu novo upanje. Če se Dantès ne vrne, bo Mercèdes morda vendarle še njegova.

Mercèdes je ostala sama na širnem svetu, ki se ji še nikoli ni zdel tako prazen in pust. Zmeraj so jo videli vso objokano, kako blodi okoli male katalonske vasi, ali je pa stala nemo in nepremično kakor kip in upirala oči proti

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Marseillu; drugi so jo videli na obali, kjer je prisluškovala šumenju morja, večnemu kakor njena bolešt, in se izpraševala, ali ne bi bilo boljše skočiti v morje, kakor trpeti strašne muke brezupnega čakanja.

Caderousse je moral v vojake kakor Fernand; ker je pa bil poročen in osem let starejši od Fernanda, so ga vzeli k obalnim oddelkom.

Stari Dantès, ki ga je le še upanje držalo pokoncu, je še to izgubil po Napoleonovem padcu. Na tanko pet mesecev potem, ko so mu vzeli sina, in skoraj ob isti uri je izdihnil v Mercèdinem naročju.

Gospod Morrel je poravnal vse pogrebne stroške in poplačal male dolgove, ki je starec vanje zabredel med boleznijo. V tem dejanju je bilo več kakor zgolj dobrotelost, zanj je bilo treba tudi nemalo poguma. Vsa južna Francija je bila v plamenih in že samo to, da je kdo stal ob smrtni postelji očeta toli nevarnega bonapartista, kakor je bil Dantès, je veljalo za zločin.

XIII

Besneči jetnik in blazni jetnik

Približno leto dni po povratku Ludovika XVIII. je prišel na grad If generalni nadzornik kaznilnic. Ogledal si je vse celice in tudi v temnice se je spustil. Nekateri jetnike je celo zaslišal: vprašal jih je, kako so zadovoljni s hrano, in ali imajo sicer kakšne prošnje ali želje. Soglasno so odgovarjali, da je hrana za prašiče in da si žele prostosti.

Nato jih je nadzornik vprašal, ali mu nimajo ničesar drugega povedati. Jetniki so zmajali z glavami. Česa naj si jetnik še drugega želi kakor prostosti?

Nadzornik se je obrnil h guvernerju:

»Ne vem, zakaj nas pošiljajo na inspekcijo. Če si si ogledal eno ječo, si jih videl sto; če si slišal eno ječnika, si jih slišal tisoč. Zmeraj ista pesem: zanič hrana, pa nedolžni so. Ali imate še kaj drugih?«

»Da, imamo še nevarne in blazne ječnike, ki so zaprti v temnicah.«

»Pokažite mi jih,« ukaže nad-

zornik z dolgočasno, »da popolnoma izpolnim svojo dolžnost.«

»Počakajte,« meni guverner, »potrebna sta nam vsaj dva vojaka. Nekateri ječniki se časih izpozabijo do obupnih dejanj, in človek je tedaj v življenjski nevarnosti.«

Poklicali so torej dva vojaka in krenili po vlažnih in smrdečih trhljih stopnicah pod zemljo.

»Oho!« vzklikne nadzornik in obstane sredi stopnic, »kdo vraga pa more tu sploh živeti?«

»Eden izmed najnevarnejših upornikov, človek, ki je vsega zmožen. Zato pa moramo nanj še posebno paziti.«

»Kako dolgo je že tu?«

»Približno leto dni; sèm smo ga spravili, ker je hotel ječarja ubiti.«

»Torej je blazen?«

»Še več,« se oglasi ječar, »pravi hudič je.«

»Ali naj sporočim, da vam dela preglavice?« se obrne nadzornik h guvernerju.

»Ni treba, gospod, saj je že dovolj kaznovan. Sicer pa tako ne bo dolgo, ko bo popolnoma zblaznel.«

»Tem bolje zanj,« prikim nadzornik. »Če bo zblaznel, bo manj trpel.«

»Prav imate, gospod,« pritrdi guverner. »Tako imamo v drugi temnici, ki jo loči od tele dvajset čevljev debel zid, nekega starega abbéja, bivšega italijanskega kolovodjo. Zaprt je od leta 1811., zblaznel je proti koncu leta 1813.; od takrat ga skoraj ni moči spoznati. Prej je neprestano jokal, zdaj se smeje, prej je bil suh kakor okostnjak, zdaj se pa redi.«

Ob rožljanju težkih ključavnic in cviljenju zarjavelih tečajev je Dantès privzdignil glavo. Ko je zagledal neznanega moža v spremstvu dveh ključarjev s plamenicami in dvema vojakoma, zraven pa še guvernerja, je zašlutil, kaj pomeni ta obisk. V strahu, da se mu ne bi izmuznila toli nestrpno pričakovana priložnost, je planil s sklenjenima rokama naprej. Vojaka sta prekržala svoja bajoneta, ker sta mislila, da se hoče jetnik vreči na nadzornika; tudi nadzornik se je umeknil za korak.

Dantès je videl, da so ga opisali kot nevarnega človeka. Zato je položil v svoje oči vso krotkost in ponižnost, ki je je zmožno človeško srce, in skušal s pretresljivimi besedami, kličeč Boga za pričo, prepričati došlece, da je nedolžen. Njegove besede so bile tako bolešne in njegov obraz je razodeval toliko gorja, da so ga prisotni nemo poslušali.

Ko je končal, se je nadzornik obrnil h guvernerju. »Saj postaja mehak,« mu reče polglasno. »Vidite, strah je napravil nanj vtis. Obstal je pred bajoneti, blazen človek pa, sami veste, se ničesar ne ustraši. To sem imel že večkrat priliko videti v charentonski norišnici.«

Nato se obrne k jetniku.

»Česa torej zahtevate?«

»Zahtevam, da mi povedo, kakšen zločin sem storil! Zahtevam, da pridem pred sodnik! Zahtevam, da se uvede preiskava! Zahtevam, da me ustrele, če sem kriv, če sem nedolžen pa, da me izpuste!«

DAMSKI

JESENSKI in ZIMSKI

PLAŠČ,

kl Vam ga dobavi tvrdka

DRAGO GORUP & Co., LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 16/I

Je zadnje mode, najboljše

kvalitete, prvorazredno delo

Nizka cena!

„V znamenju križa“

Umetniška in hkratu zgodovinska vrednost tega filma, ki ga bomo v kratkem videli in slišali pri nas, je skorajda neprecenljiva. Nepozabni nam bodo ostali veličastni prizori.

Umetniški propad in smeli prizori iz velikega cirkusa nas bodo povedli nazaj v stari vek.

Film je dovršeno podan, sicer nam je pa bilo že režiserjevo ime Cecil

zapovedi, »Kralj kraljev« in druge filme z versko vsebino, je v tem zvočnem delu prekosil samega sebe.

Kajti za izdelanje filma tako velikega obsega ni dovolj samo režiserski talent, temveč je treba tudi smelosti in drznosti. Voditi velike množice, postaviti vsakega poedinca na pravo mesto, gledati na to, da ni nič pretiranega, temveč vse čim bolj naravno in neprisiljeno, upoštevati pri tem še vse zakone filmske tehnike in paziti na umetniško višino — to pač ni samo težka in odgovorna stvar.

Režiser pa ni pri tem zgolj moralno odgovoren za kakovost filma, marveč tudi materialno. Če pomislimo, da je vprizoritev filma »V znamenju križa« stala 120 milijonov dinarjev, nam bo šele jasno kolikšna je bila režiserjeva odgovornost.

Film sam je glede vsebine, režije, fotografije in zvoka edinstven. Prizori so bogati in razkošni. V vsakem najmanjšem prizoru je izražen dovršen umetniški in estetski okus režiserja, kaj šele v prizorih, ko se kopa cesarica Poppaea v mleku, ko sprejema Neron podanike in odličnike v svečanih avdijencah, ko se v tajnih jamah shajajo kristjani... Razkošje Neronovega dvora omamlja, orgije v palači rimskega prefekta Marka Superba itd. se nam zde uprav pravljične.

Vodilna dramatska misel je razdeljena v več samostojnih dejanj. Napad pretorijcev na kristjane, zatopljeni v pobožno molitev; odgon kristjanov v podzemeljske ječe; trpljenje mlade in lepe kristjanke Merije, ki je vanjo zaljubljen prefekt rimskega mesta; maščevanje cesarice Poppaeje, ki ljubi prefekta;

borbe gladiatorjev; prizori v »circusu maximu«, ko mečejo kristjane razbesnelim zverem v žrela itd. itd. Sami zgodovinsko resnični dogodki, ki jih je Cecil B. de Mille nanizal v veliko dramsko enoto.

Cecil B. de Mille je v podajanju silno razkošen. Sijaj nas omamlja, dočim velikanske množice ljudstva že same vplivajo na gledalca. Režiser nam prostodušno razkriva svoj veliki talent. Med veličastna dejanja je smelo vpletel lirsko obeležje ljubezni male kristjanke Marcije in Marka Superba, ljubezen, ki raste pred očmi ljubosumne in maščevalne cesarice Poppaeje.

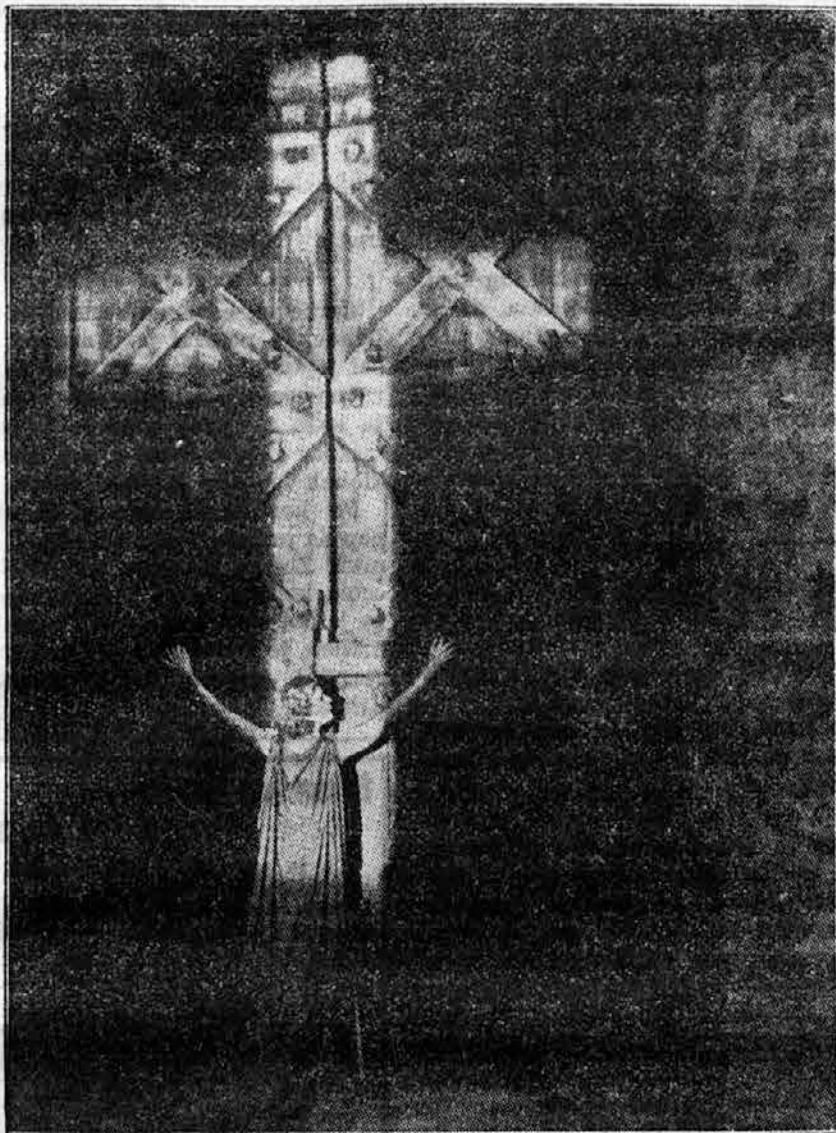
Elisa Landi (Marcija) je s svojo vlogo podala prefinjeno, pesniško občuteno in nežno umetnino. Ona je posebljena čednostnost in deviškost, Poppaea pa objestna in pohotna ženska. Claudel Colbert je Poppaejo, to težko in zamotano osebnost, prikazala nad vse naravno in umetniško dovršeno.

Charles Leiton, sloviti angleški komik, je podal cesarja Nerona. Njegov lik je psihološko utemeljena karikatura Nerona.

Frederick March, mladi ameriški dramski igravec, je v vlogi Marka Superba ne samo naraven, temveč uprav popoln. Ni ne vsiljiv ne patetičen ne izumetničen.

Če bi igralci govorili v neznanim jeziku, bi bila iluzija gledalca morda popolnejša. Cecil B. de Mille je s fragmentarno noto orisal vsak posamezni prizor. Ni dolgozven in prehaja z lahkoto iz prizora v prizor. V tem je njegova posebna vrlina.

Poravnajte naročnino!

Prizor iz filma: »V znamenju križa«

Na platnu bo v sliki in zvoku oživila pred našimi očmi Neronova doba. Fantastične orgije, požar v večnem mestu, mučenje prvih kristjanov,

B. de Mille jamstvo za visoko vrednost tega velikega dela. Režiser, ki je že prejšnja leta tako odlično zrežiral neme filme »Deset božjih

Zlato naše hrane

Jajnine

Tovarna Pekatele

Ljubljanska pisma

Piše Alfa

Naše kavarne so sicer prijazne in prav lepo urejene. Krapeža in Zvezdo so že skoraj pozabili, kakor da ne bi bil mož prav nič zaslužen za nas. In ne vedo, da je on tisti, ki je imel v Ljubljani prvo slovensko kavarno in ki ji je tudi vidno dal slovenski napis. Evropa ima svoje stalne goste, največ upokojece in ob enih ponoči Slamičeve krokarje, Emona je že bolj zlobudrava in pisana, Union je precej uravnotežen, Prešeren prav tako. Nebotičnik je pa posekal hitro kar vse. In in je stvar taka, da imajo poleg prijaznosti nekatere kavarne tudi mnogo stalnih gostov. Med njimi so taki, ki veljajo za kavarniške tatove, ker takoj oplenijo vsak časopis za vse, kar je količkaj zanimivega, drugi veljajo za časopisne požeruhe, ker si nagrmadijo v kot poleg sebe cele skladovnice časopisov in jih potem počasi prebavljajo, zopet tretji so fičfiriči in taki prihajajo zgolj, da se pokažejo imenitne in da malo pokoketirajo. Potem so še posebne vrste takih, ki z izgovorom »malo pozneje« trpinčijo natakarje,

da je joj. Toda imamo še druge vrste gostov tako zvanega nežnega ali slabega spola. Med njimi dame, ki so že tako rekoč napol upokojene in prihajajo le zaradi ljube bele kavice in žemljice, da s sebi enakimi poklepetajo, ali pa trpinčijo svoje bodoče zete. Imamo potem še mlajše, ki jim je vrhunec manir v javnem pudranju in šminkanju sredi kavarn, kakor da za te svrhe ne bi bilo prav posebnih prostorčkov. Kočljiva je stvar le zato, ker potem slavno občinstvo ne bi moglo videti prelepih doz za puder itd.

Do tod gre stvar docela v redu in ni da bi kaj očital. Poleg teh stalnih ali nestalnih obiskovalcev srečavamo še tudi skoraj v vseh kavarnah tako zvani polusvet, ki je ravno naša Ahilova peta.

Tak deklíč, ki mu ni mar za javno moralo in za vsesplošno in občekoristno zdravje, lepo prekriža nogo čez nogo in strelja z očmi, da se vžgo časih še skoraj popolnoma plešaste glave. In potem s takimi strelcami prizadeti gospodje jadrno plačujejo

in poizvedujejo zaupno pri g. »oberu« ali »unteru«, kako stoji cela stvar. V večini primerov je pozorišče povoljno in stvar gre s hitrimi koraki naprej. Najprej eden potem drugi izgineta iz kavarne in se izgubita za ogrom, kamor pa Alfa ne hodi več gledat in reportirat.

Je sicer res, da je vsak poklic vreden svojega spoštovanja, kakor so nas učili še naše skrbne mamice in modri očetje, vendar pa časih človek nehoče zamaje z glavo, če pogleda malo življenje okrog sebe. Alfi je sicer jasno, da je ta stvar sila kočljiva in onegava, vendar pa ne tako delikatna, da se je ne bi smeli dotekniti z največjo obzirnostjo. Kolikor je človeštvo staro, tako dolgo se že bori s problemi takih deklíčev s prekrižanimi nogami. In so ponekod uredili stvar tako, da so jih kratko in malo odstranili, drugod tako, da so jih kasernirali v gotove vrste hišice, zopet drugod drugače. Pri nas se je pa ta poklic tako razpasel, da že kar kvari ugled našemu mestu. V Ljubljani imamo nekaj ulic, po katerih se pošten človek komaj upa. In nekaj kavarn, ki si sicer laste naziv najelitnejših in najboljših v Ljubljani, pa so leglo nemorale.

Res je sicer, da kavararji ne mo-

rejo nobenemu dostojnemu gostu prepovedati vstopa v kavarno, prav tako je pa res, da »oberi« in »unteri« ne bi smeli posredovati med bliskajočimi se očmi in prekrižanimi nogami in plešastimi ali še dobro ohranjenimi gospodi. Ako že ne zaradi ugleda loka, samega in končno tudi sebe, potem naj zaradi kočljivosti zdravja takih očesc, Marsikomu se bo vse to zdelo sicer jako kočljivo in nerodno, Alfi pa prav nič, ker je stvar prav resna in vredna, da ji tudi najvišje oblasti posvete malo več pozornosti, kakor se to godi v Ljubljani, kjer število takih očesc čedalje bolj rase.

Ljubljana je kulturno središče in žarišče slovenskega življenja. Kavarne so pri vseh narodih ogledalo kulture ali vsaj delna fotografija kulturne višine ljudi. Tujcem so naše kavarne zelo slabe slike, osebe v nekaterih še slabše in res čudno, da se do danes še nihče ni našel, ki bi dvignil svoj glas v zaščito ugleda slovenske žene. Ako ta pojav že moramo trpeti, naj ga vsaj omeje na nekatere lokale, ki jih nemara tradicija veže na takšne navade, ne sme pa biti mesta v naših najboljših lokalih, ker se jih bodo sicer kmalu morali tudi pošteni gosti izogibati.

Meščanska kuhinja

Piše Nuša

Zdaj je najprikladnejši čas za konzerviranje češpelj. Na trgu stane kg 2 do 3 Din. Pripravimo jih za zimo, kolikor nam jih je mogoče.

Češpljeva marmelada

Zrele češplje poparimo z vrelo vodo in jih pustimo v njej samo 1 minuto. Potem jih vzamemo hitro iz vode, olupimo in odstranimo pečke. Pretlačimo jih skozi žimasto sito v čisto kozico, ki mora biti popolnoma cela, ter počasi kuhamo. Ogenj naj bo zelo miren. Češplje večkrat premešamo in ko so že dovolj goste (poznajo po tem, da se kapljica marmelade strdi, če jo denemo na kozico) dodamo na 1 kg marmelade ¼ kg sladkorne sipe. Dobro zamešamo in pustimo še 20 minut počasi vreti. Ko je marmelada še gorka, jo denemo v segrete kozarce. Ohlajene zavežemo s pergamenom ter jih shranimo na temnem, zračnem in hladnem prostoru.

Marmelada iz neolupljenih češpelj

Ta marmelada je zelo okusna, pikantna in poceni ter se hitro napravi. Presnim češpljam odstranimo pečke in jih kuhamo v čisti, popolnoma čisti kozici. Ogenj mora biti miren. Češplje večkrat premešamo, da se ne prismoje. Lahko jih kuhamo 2 do 3 dni, vedno pri mirnem ognju, dokler ne postanejo goste in trde. Kuhano marmelado denemo v steklenice ali v globoko glinasto posodo in ko se ohladi, jo potresemo nekoliko s salicilom ter zavežemo s pergamenom in shranimo na zračnem, hladnem prostoru. Sladkor ni

potrben. Če so češplje dobro kuhane, se tudi brez njega ne pokvari. Ko marmelado potrebujemo, ji pridamo nekoliko vode, sladkorja in cimeta ter vse dobro prevremo.

Kolač s češpljami

¼ kg bele presejane moke denemo v skledo. Dodamo 5 rumenjakov, 8 dkg raztopljenega sirovega masla, nekoliko nastrganih limonovih lupin, 12 dkg sladkorne sipe, ¼ l mleka ali sladke smetane, žličko soli in 4 dkg vzhajane kvasa. Zamesimo testo in ga tepemo toliko časa, da se loči od kuhališnice. Nato dodamo še sneg iz 3 beljakov in pustimo testo poldrugo uro vzhajati na toplem prostoru. Vzhajano razdelimo na dva dela. En del položimo na nizek kositer, ki je dobro pomazan s sirovim maslom, testo razvlečemo 1 cm debelo, ga pomazemo z maslom in polagamo po njem razpolovljene in neolupljene češplje (pečke vzamemo ven). Češ-

plje potresemo s sladkorjem in cimetom in pečemo kolač ¼ ure počasi, pri mirnem ognju. Ko je ohlajen, ga zrežemo na lepe rezine in potresemo z vaniljevim sladkorjem. Iz druge polovice testa naredimo prav tako kolač.

Vložene češplje

Češplje lahko konzerviramo tudi z Weckovim aparatom. Pustimo jih samo 1 minuto v vreli vodi, potem jih vzamemo iz kroga in denemo v mrzlo vodo. Nato jih olupimo, odstranimo pečke in zložimo na gosto v kozarec. Skuhamo sladkorno raztopino: na 1 liter vode denemo 50 dkg sladkorja in kuhamo toliko časa, da se sladkor zgosti. Potem polijemo češplje s to raztopino, ki mora biti popolnoma ohlajena. Kozarec dobro zapremo z gumijem in steklenim pokrovčkom ter ga kuhamo 20 minut pri 90° C. Češplje serviramo o božiču kot kompot.

H U M O R

Salomonska rabsodba

»Halef,« vpraša kadi, »ali si res videl, da je obtoženec na prepovedanem lovišču ustrelil zajca?«

»Da, videl sem.«

»Obsodim obtoženca na 1000 piastrov globe,« rabsodi kadi.

»O, modri sodnik, niti enega piastra nimam!« zavjaka obsojenec.

»Zakon predpisuje, da dobi ovaditelj pol plačane globe — zato ti moram pač hišo prodati.«

»O, gospod, nimam hiše, siromak sem!«

»Pravi! Obsodim te zato na šest mesecev ječe — polovico dobi ovaditelj...«

Zato!

G. B. Shaw je bil kot mlad mož na počitnicah pri svoji sestri. »Nekoga jutraj, pripoveduje, mi je zmanjkal list, ki sem imel na njem zapisanih par verzov. »Grace,« sem se razsrdil nad sestro, »soneta nikjer

ne najdem — gotovo ga je Harry vrget v ogenj!« — Pa me ogorčeno zavrne sestra: »Ne bodi no otročji! Saj otrok še ne zna brati!«

Skrajšan postopek

Sodnik: »Za klofuto, ki ste jo pripeljali tožitelju, boste plačali sto dinarjev!«

Toženec: »Nate jih dve sto — potem mi prihodnjic ne bo treba priti sem, kaj ne?«

Roda Roda pravi,

da mu je nekdanji avstrijski minister Dzieduszycki dejal: »Kdor do tridesetega leta ni bil radikalen, je lopov — kdor je pa še potem, je osel.«

Carnegiejev stotak

Carnegie, eden najbogatejših zemljanov, je potoval po Kavkazu. Prišel je tudi v neko vas, kjer je bila ravno maša. Carnegie gre v cerkev in sede skromno v klopi. Ko začne mežnar zbirati darove, mu spusti v klobuk lep nov dolarski stotak.

Po končanem zbiranju je stopil pop na prižnico in dejal: »Dragi verniki! Zbirka je vrgla en rubelj in osem kopejk. In če je bankovec, ki ga je oni stari mož spustil v klobuk, pristen, je še sto dolarjev več. Dragi verniki! Molimo, da bo bankovec pristen!«

Pisalni stroj naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva. Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniški potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.

Pozor gospodinjam!

Pri vsaki priliki, ob praznikih, obisku itd. je čiščenje stanovanj, oken, parketov in preprog nujno potrebno in služi to gospodinji v lepoto in zadovoljstvo. Čas in delo si prihranite, ako odlate čiščenje tvrdki.

S. Grmovšek v Ljubljani

Galusovo nabrežje 41. Telef. 26-30. Čiščenje stanovanjskih oken od Din 4— dalje, čiščenje parketov Din 4— za m².

Operna klet,

Ljubljana, Gledališka 2

Izborna meščanska in primorska kuhinja. Dnevno morske in rečne ribe vseh finih vrst. Dalmatinska in ljutom. vina. Senčnat vrt.

Čevlji z usnjenimi podplati

Otroški Din 28—

Damski Din 78—

Moški Din 78—

„Jadran“

DETELA BOGDAN, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 25 (Hotel Tratnik)

Tovarniška zaloga, nizke cene, ogled za Vas brezobvezen, obiščite nas!

Čistoča je pol življenja! Oblike! Perilo! Ovratniki!

Postužite se kemično čistilnice, pralnice in svetlokalnice.

Sprejemališče:

Tyrševa (Dunajska) cesta šte. 36

Obratovališče in sprejemališče:

Cesta na Loko 20

Se priporoča Šavs Stane

EDINA POT K LEPOTI

Uporabljajte ponoči za hrano, obnavljanje in čiščenje kože masno NOBILIOR kremo. Zaradi koži sorodnih sestavin prodre popolnoma v kožne stanice. Podnevi rabite kot podlago pudru, za olepšavo in čuvanje kože suho NOBILIOR kremo.

1 tuba suhe ali masne kreme Din 12—.

NOBILIOR

KREMA - PUDER - MILO

DOBI SE POVSODI

Glavna zaloga: NOBILIOR Parfumerija, Zagreb, Illica 34

PRAVILNA NEGA LEPOTE

NOBILIOR puder je zajamčeno blag in brez škodljivih sestavin. Prekrasno parfumiran v 5 divnih barvah.

1 škatla Din 10—.

NOBILIOR mlo, pripravljeno iz istoimenske kreme, blagodejno vpliva na nego in čiščenje kože. 1 kos Din 10—.